

Rechter Tie en de abt

Andere uitgaven van Piet Rombouts:

Dee Goong An second part: Governor Dee Defies the Empress

Een onbeduidend verhaal van een lentedroom
(Een Chinees verhaal uit de Ming dynastie)

Het bezoek van de censor
(Een rechter Tie verhaal)

Bronnen van illustraties in de rechter Tie romans
– *Judge Dee illustrations and their sources*

Vierentwintig zaken van rechter Lan
(De strijd van een magistraat tegen criminaliteit in het Chinese keizerrijk)

Rechter Tie en de courtesane
(Een rechter Tie verhaal)

Het gevecht om de vlecht
(De machtsgreep van de Mantsjoes en de pacificatie van de regio langs de Lange Rivier)

Judge Dee and the Courtesan
(Two Judge Dee stories)

Rechter Tie en de abt

Een rechter Tie verhaal door Piet Rombouts

Bijlage:

Handboek om anderen te verstrikken in de wet,

door Lai Junchen (羅織經, 來俊臣著)

Eerste editie: april 2021

© Piet Rombouts, 2021

Ontwerp: Sander Hendriks / Ongerijmd

E-mail: parombouts@yahoo.com

ISBN: 978 946 435 1248

Inhoud

Ter inleiding	9
Rechter Tie en de abt	17
Noten	78
<i>Luozhi jing</i> of	
<i>Handboek om anderen te verstrikken in de wet</i>	85
Noten	104
Chinese tekst van <i>Luozhi jing</i>	106
Illustraties	111

Rechter Tie en de abt

狄人傑

In de rechter Tie-chronologie speelt dit verhaal zich af in het jaar 692. De 62-jarige rechter is door Keizerin Wu gedegradeerd. Hij heeft een nieuwe aanstelling buiten de hoofdstad gekregen en is benoemd tot magistraat van Peng-tze, een arm district gelegen aan de Lange Rivier in Midden-China.

Ter inleiding

**Een man verdrijft de tijd en rust onder een perenboom;
Hij herstelt van ziekte en krijgt een uitgelezen droom.**

Al wekenlang zit ik opgesloten in mijn eenvoudige landhuis een eindje buiten de stad. De epidemie waart nog steeds in onze streek rond en maakt veel slachtoffers. Ik ben vastbesloten de stad te mijden. Een van mijn burens vertelde dat daar een ongrijpbare damp van dood en verderf rondwaart die langzaam opstijgt, zich als een verstikkend lijkkleed verspreidt en het leven plat legt. De stad is veranderd in een oord van schaduwen waar de weinige mensen die zich noodgedwongen op straat vertonen, schichtig om zich heen kijken en in een wijde boog om elkaar heen lopen. In elke wijk gaan lijkbezorgers van huis tot huis. Ze zijn gehuld in gitzwarte mantels en dragen gezichtsbedekkende kappen waarin voor de ogen twee gaten zijn aangebracht. Flapperend met hun lange mouwen duwen zij grote krakende karren volgeladen met de lichamen van recente doden door de straten naar de gemeentelijke brandstapels. Met rauwe stem roepen ze bij elke poort: "Draag uw doden naar buiten en laad ze op de kar!" Boze tongen beweren dat er lieden zijn die hun naasten al op de kar leggen nog voordat zij de laatste ademtocht hebben uitgeblazen. 'Snoeien en opruimen van dor hout' wordt dat wel genoemd! Ook is er een voortdurende dreiging van plunderingen door allerlei rapaille. In wat voor barre tijden leven wij dat de leer van onze oude wijzen teloor is gegaan!

Enkele dagen geleden reed zo'n dodenkar door ons buurtschap. De wagen met zijn gruwelijke vracht reed zelfs vlak langs mijn voorpoort. Uit nieuwsgierigheid zette ik deze op een kier en nam ik het schouwspel eens goed in mij op. De assen van de kar bogen diep door onder de zware last. Een penetrante geur woei in mijn gelaat. Huiverend deed ik de poort gauw weer dicht. Helaas, de streek waarin mijn voorouders zich eeuwen geleden vestigden, is een soort eiland geworden, een geïsoleerde plek die weliswaar midden in het keizerrijk ligt, maar waarvan alle uitgaande wegen zijn afgesloten en gebarricadeerd.

Heer Jao peinst

Enige tijd terug heeft onze magistraat het beeld van onze stadsgod door de stad en de omliggende dorpen laten dragen in de hoop het district van de ziekte te zuiveren. Hoewel het ritueel volledig op de correcte wijze werd uitgevoerd, heeft het niet mogen baten. De epidemie duurt maar voort en de sterftecijfers klimmen nog steeds. Vooral mensen van gevorderde leeftijd, waartoe ikzelf behoor, zijn vatbaar. De epidemie spaart evenwel ook de jongeren niet.

Mijn buurman komt mij regelmatig boodschappen brengen. Hij zet ze voor de poort neer en via het luikje praten we dan even met elkaar door de halsdoek die wij voor onze mond hebben gebonden. Van deze buurman heb ik vernomen dat de magistraat zich heel recentelijk voor een tweede maal in hoogst eigen persoon naar de Tempel van de Stadsgod heeft begeven. De plechtige gebeden die hij tijdens zijn eerdere bezoek uitsprak, hebben de stadsgod niet kunnen vermurwen een einde aan de epidemie te maken. Nu, tijdens dit laatste bezoek, heeft hij het beeld op het voorhof van de tempel laten opstellen, twee dagen lang aan de hete zon blootgesteld en zelfs laten geselen. Ik hoop dat zijn doortastende optreden onze stadsgod ertoe zal brengen zijn plichten als beschermer van het volk alsnog na te komen.

In mijn huisje is het veilig, maar erg stil. De hitte is beklemmend. Gelukkig biedt de oude perenboom enige schaduw. Met een boek is het goed toeven in het lomper van de perelaar. Ik luister met genoegen naar het gezang van een cicade die zich onzichtbaar in de boom ophoudt. Soms val ik in mijn stoel in slaap. Zo ook enkele weken geleden. In de *Oude Geschiedenis van de Tang dynastie* had ik toen juist een boeiende geschiedenis gelezen over Tie Jen-tsjie, de beroemde staatsman, in de volksmond beter bekend als rechter Tie. Het betrof de volgende, nog altijd tot de verbeelding sprekende passage:

In het jaar 692 beschuldigde hoofdinquisiteur Lai Chün-tsjen rechter Tie en vijf andere ambtenaren valselijk van rebellie. Zij werden in het gevang gegoooid.

De regel luidde dat een beschuldigde die meteen tijdens het eerste verhoor schuld bekende, een lichtere vorm van de doodstraf zou krijgen opgelegd. Lai Chün-tsjen zette rechter Tie onder zware druk, waarop de rechter verzuchtte: "De dynastie van de Grote Zhou betekent een verandering van het Mandaat des Hemels. Alles is nu nieuw! De oude dienaren van de Tang dynastie zijn bereid om gedood te worden. De beschuldiging van rebellie is juist!"

De hoofdinspecteur stelde zich daarna coulanter op. Rechter Wang Te-tsjoe zei tegen rechter Tie: "U moet proberen verlichting van uw doodstraf te verkrijgen. Ik wil daarbij helpen. Ik kan dat doen als u uw collega de heer Jang Tsoe-tjoe wilt aangeven. Is dat goed?"

Rechter Tie vroeg: "Hoe moet ik dat doen?"

"Vroeger was hij uw assistent in het Departement van Ritueel, u kunt zijn naam noemen als medeplichtige."

Rechter Tie antwoordde: "Alsof de hemelse en aardse goden mij zoiets zouden opdragen!"

Hierop ramde hij zijn hoofd tegen een pilaar. Het bloed stroomde over zijn gelaat. Uit pure angst bood rechter Wang zijn verontschuldigen aan.

Het personeel in de gevangenis wachtte op het moment dat zij het doodvonnis ten uitvoer konden brengen en hun aandacht verslaptte. Rechter Tie vroeg om inkt en inktsteen. Hij scheurde een reep van zijn hoofddoek af en schreef daar een aanklacht over zijn zaak op. Die verstopte hij in de voering van zijn gewatteerde jak en aan rechter Wang vroeg hij: "Het wordt al warmer. Kunt u dit jak aan mijn familie geven en hen vragen de voering eruit te halen?"

Rechter Wang onderzocht het kledingstuk niet en zo kwam de boodschap in de handen van een van de zoons van rechter Tie. Die zorgde ervoor dat keizerin Wu van de aanklacht op de hoogte werd gebracht. Zij confronteerde hoofdinspecteur Lai ermee. Deze verdedigde zich: "Het gaat uitstekend met rechter Tie. Hij heeft zelfs zijn hoofddekseel en riem mogen behouden. Waarom zou ik bekennen iets fout te hebben gedaan?"

De keizerin stuurde iemand naar de gevangenis om Tie op te zoeken. Lai beval het hoofddekseel en de riem van de rechter te halen en liet iemand anders hiermee in de gang van de gevangenis paraderen. De gezant van de keizerin was als de dood voor Lai en stelde zich,